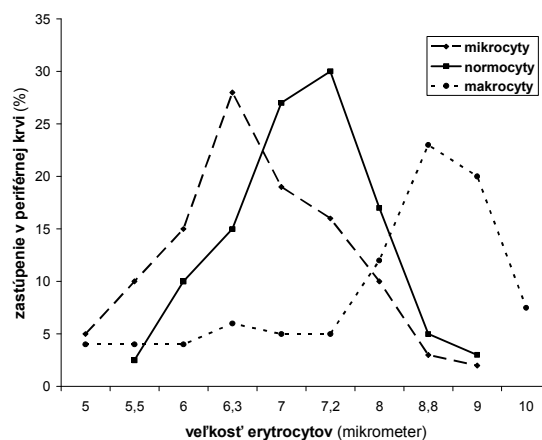

Zmeny veľkosti, tvaru a farbitelnosti erytrocytov

Zrelé erytrocyty sú vysoko špecilizované bunky bikonkávneho tvaru, ktoré v priebehu vývoja stratili bunkové organely vrátane jadra. V krvných náteroch sa erytrocyty javia ako okrúhle útvary s prejasnením v mieste centrálného preliačenia.

Zmeny veľkosti erytrocytov (*anizocytóza*):

Meraním veľkosti erytrocytov je možné získať tzv. *Price-Jonesovu krivku* veľkostného rozloženia (Obr. 1). Ani u zdravého človeka nemajú všetky erytrocyty rovnakú veľkosť (tzv. *fyzilogická anizocytóza*). U zdravého človeka môže byť 5-7 % erytrocytov menších alebo väčších ako je norma. Erytrocyty s referenčnými parametrami veľkosti, tvaru a obsahu hemoglobínu označujeme ako **normocyty**.

Obr. 1. Price-Jonesova krivka

Pri náleze **mikrocytov** (priemer <6,7 μm) v krvnom obraze môže ísť o vrodenú poruchu štruktúry hemoglobínu (*hemoglobínopatie*) alebo častejšie o nedostatok železa v organizme v dôsledku zníženého príjmu v potrave, jeho nedostatočného využitia alebo zvýšených strát (*sideropenická anémia*). Nález veľkých erytrocytov (**makrocytov**, **megalocyty** alebo **gigantocyty**) býva najčastejšie spojený s nedostatkom kyseliny listovej a vitamínu B₁₂ v organizme (*makrocytárna*, *megaloblastická*, *perniciózna anémia*), napr. pri chorobách pečene, keď je porušený ich metabolizmus, ale aj počas gravidity a pri zvýšenej erythropoéze po stratách krvi alebo hemolýze, kedy prívod uvedených látok nestačí pokryť potreby organizmu (Tab.1).

Tab. 1. Zmeny veľkosti erytrocytov

Názov	Charakteristika	Príčiny
normocyty	Ø 7,2±0,5 μm, MCV 85±10 fl	
mikrocyty	Ø <6,7 μm, MCV <75 fl	nedostatok Fe v organizme (sideropenická anémia), hemoglobínopatie
makrocyty	Ø 7,7-9 μm, MCV >95 fl	nedostatok kys. listovej a vit. B ₁₂ v organizme (makrocytárna, megaloblastická anémia), mladé erytrocyty
megalocyty	Ø >9 μm	
gigantocyty	>4-násobok normálnej veľkosti	

Zmeny tvaru erytrocytov (*poikilocytóza*) (Tab. 2).

Tab. 2. Zmeny tvaru erytrocytov

Názov	Charakteristika	Príčiny
makrocyty	väčši MCV, nedostatok Hb	urýchlená erytropoéza, nedostatok kys. listovej a B ₁₂
hypochrómne mikrocyty	zväčšené centrálné prejasnenie	deficit Fe, porucha globínu alebo porfyrínu, talasémia
eliptocyty	oválny tvar	vrodené alebo získané (megaloblastické anémie)
sférocyty	guľovité mikrocyty bez centrálného prejasnenia	vrodené alebo získané (choroby ciev, umelé srdcové chlopne)
leptocyty	tenké, hypochrómne Er	poruchy membrány (talasémie)
terčovité Er	tenké, hypochrómne Er, centrálné prítomný hemoglobín	vrodené, porucha membrány, choroby pečene, enzymopatie
drepanocyty	kosáčikovité Er	HbS, hemoglobínopatie
schistocyty	úlomky Er rôzneho tvaru, trojuholníkovité alebo prilbovité	umelé srdcové chlopne, choroby ciev, urémia, hemolytická anémia
akantocyty	Er s 5-10 hrubými nepravidelnými výbežkami	poruchy membrány, enzymopatie, choroby pečene, hemolytické anémie
echinocyty	Er s 20-30 nitkovitými pravidelnými výbežkami	poruchy metabolizmu, urémia, novorodenci, enzymopatie
dakryocyty	tvar kvapky, obvykle hypochrómne mikrocyty	osteomyelofibróza
stomatocyty	centrálné prejasnenie v tvare štrbiny (úst)	poruchy membrány, alkoholizmus, metabolické poruchy, choroby pečene
xerocyty	zvrátené sploštené Er	nádory, vrodená porucha
prilbovité Er	tvar zvona alebo prilby	metabolické poruchy, choroby pečene

Zmeny farbitel'nosti erytrocytov (*polychromázia*):

Normocyt s primeraným množstvom hemoglobínu (32 ± 2 pg) je rovnomerne sfarbený s prejasnením v strede. Pri znížení množstva Hb sa erytrocyt farbí bledšie a má väčšie centrálné prejasnenie (*hypochrómne erytrocyty*). Naopak, zvýšené množstvo Hb môžeme nájsť len vo veľkých bunkách (makrocyty, megalocyty). Koncentrácia Hb však nikdy nepresahuje 36 %, preto *nehovoríme o hyperchrómnych erytrocytoch*. Chýbanie centrálného prejasnenia býva spôsobené zmenou tvaru (sférocytóza), a nie zmenou obsahu Hb. Sfarbenie erytrocytov na modrofialovo (*polychromázia*) svedčí o nižšej zrelosti buniek, napr. pri včasnejšom vyplavení z kostnej drene.

Materiál

Podložné sklíčka, potreby na odber kapilárnej krvi, panchromatické farbenie podľa Pappenheima/Maya-Grünwalda a Giemsu-Romanovského (vid' úloha Diferenciálny počet leukocytov), mikroskop, imerzný olej.

Metodika

Zo 100 erytrocytov orientačne určíte percento malých a veľkých Er v porovnaní s priemernou veľkosťou. Porovnajete svoj nález s inými fyziologickými a patologickými nálezmi z fotodatabázy.